

① ELHEKETA: ASTE HUNTAKO SOLAS-GAIA

1. Adieraz da Piarres? Zerta da?
2. Zer da Matrín? eta zer da?
3. Itsasuarra, Xantxagok eta Piarresak etxeratu behar du?

② Piarresen Igandea
Biharramunean 12

Bazterretikan, xoratuak, aho-xilora heien begira zauden hango muthiko gazteak; eta bi zaharrak, burua daldaratuz, beren gogoarekin ari ziren, Piarresen matrikula lehenbiziko partidari hala hala berek baliatu beharrez.

Martin persularia, Piarresen aintzinean plantaturik, persuka jada zita zita:

"Mendian ikusi tiat herbiak kalitzen", (ditiat)
 Usoak, oihan beltzean, tanpez arthikitzen;
 Ikusi, kontrabandan, guardak enganutzen,
 Ez orlean mustari bat hoin ongi garbitzen!"

Itsasuarra, Mixeli beha eta beha, bere buruarekin erasian ari zen orai:

"Eta, partida nerea zelarik! Ez ikusi behar, paretarat ni joanarazi beharrez ari zela Piarres demonio hau! Nik ez joko itikira! Gaineratekoak oro nere galtzeko baizik ez izaki eta!"

"-Hots, gaizoa, engoitik hola duk. Bertzela jokatuko hintzen... jakitera. Bainan, jakitera, handia joko nikan nik ere haste hastetik, eta partida nerea zuan, hoinbertze tira-mia gabe. Handian ni enganatu beraz, eta hi gero itikian. Horra kito. Eskutik eramane diat hastetik nerezaren partida. Pattan-tun-untzi zonbeit bikuko dauzkuk egun horietarik batez, eta laster hola gibelarat bilduko duk gaur suntsitu begi-gorria. Haugi, to, hunat; arno-berotuak emaiten ditia. Pettek eta nik, hemen aurkitzen direneri, eta gero, guziak etxe..."

Eta, erran bezala, Xantiago, herriko-muthila, plan ran plan, plan ran, plan, karrikan bere atabalarekin erretiraren emaiten ari zelarik oraino, Piarres, zalu zalu eta xuxen, bazoan Motxoan harat, Dolabartzean harat, ilhargi xuriari kantuz:

"Argi-zari ederra, argi egidazu,
 Bide luze balean joan beharra nuzu."

Eta Olhaso kaskoan, Oihanburuko, Laparraeneko eta Etxegaraiko xakurrak, sainga eta sainga, dena erasia ari ziren. Etxean, Piarresen amak, gopor-esnea⁶² suaren aldetik harturik, hozten eman zuen leihoaren gainean, eta xuriko, buztana harat hunat zerabilkala, lausenguka gainerat ethorri zitzaion...

Barbara Apeza

③ ADITZ IKASKUNTZA.

31. Joko nikan. 32. nerea zuan
33. beharra nuzu. 34. bazoan.

31. UKAN - conjugaison familière.

Indicatif Imparfait - Objet Sing.

Nik nikan (nikan)	= je l'avais
Hik huen (huen)	= tu l'avais
Harek zikan (zikan)	= il l'avait
Gu gnikan (gnikan)	= nous l'avions
Zuek zintzen (zintzen)	= vous l'aviez
Heiek zitikan (zitanen)	= ils l'avaient

32. IZAN - conjugaison familière - Indicatif

Imparfait:

Ni mindukan	= j'étais	} le traitement masculin
Hi hintzen	= tu étais	
Hura zukan (zukan)	= il était	} féminin s'obtient
Gu gintukan	= nous étions	
Zuek zintzen	= vous étiez	} le k par en remplacement
Heiek zitikan	= ils étaient	

Ex: mindunan, zunan, gintunan, zintunan

④ BIZAN - Indicatif présent - Garazi, Amikuzte, Souka

Ni nuzu	= je suis
Zu zira	= vous êtes - Hi huz = tu es
Hura duzu	= il est
Gu gitzu (gaitzu)	= nous sommes
Zuek zirezte	= vous êtes
Heiek dituzte	= ils sont

* JAUGIN = venir - Imperatif.

Haugi	= viens
Zauri	= venez (singulier)
Zaurte	= venez (pluriel) = zaurizte